

anse en udveksling af synspunkter for en endelig stillingtagen fra administrationens side, når han modtager en skrivelse fra denne, der indeholder en begrundelse for den pågældende stillingtagen. Først på dette tidspunkt påhviler det ham at indbringe en klage inden for de i vedtægten fastsatte frister.

3. En sag kan ikke antages til realitetsbehandling, når den er rettet mod en akt til forberedelse af en senere afgørelse, herunder en akt som falder ind under gruppen af administrative oplysninger, fordi den henviser til en senere afgørelse eller

ikke stammer fra ansættelsesmyndigheden.

En skrivelse rettet til en tjenestemand er ikke en afgørelse, når dens afsender bl. a. gør den pågældende opmærksom på, at de fremsendte beregninger af pensionsrettigheder er vejledende og kræver en senere bekræftelse.

4. De i tjenstemandsvedtægtens artikler 90 og 91 fastsatte klage- og søgsmålsfrister er præceptive og kan ikke fraviges af parterne eller Domstolen, da de har til formål at tilvejebringe klarhed og retssikkerhed.

KENDELSE AFSAGT AF RETTEN I FØRSTE INSTANS
(Femte Afdeling)
14. december 1989*

I sag T-119/89,

René Teissonnière, tjenestemand ved Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, bosiddende i Dakar (Senegal), ved advokat Edmond Lebrun, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxemburg hos advokat T. Biever, 83, boulevard Grande-Duchesse Charlotte,

sagsøger,

* Processprog: fransk.

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, ved juridisk konsulent Sean Van Raepenbusch som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Georgios Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-centret, Kirchberg,

sagsøgt,

angående dels beregning af pensionsgivende tjenesteår under fællesskabsordningen, dels anerkendelse af sagsøgerens ret til den forhøjelse, der følger af artikel 5, første afsnit, i bilag VIII til tjenestemandsvedtægten,

har

RET TEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden H. Kirschner, dommerne C. P. Briët og J. Biancarelli,

justitssekretær: H. Jung

afsagt følgende

Kendelse

- 1 Ved kendelse, indgivet til Domstolens Justitskontor den 26. juni 1989, har R. Teissonnière anlagt sag, hvorunder han har nedlagt følgende påstande: det statueres først, at sagsøgerens tjenestetid i Den Europæiske Sammenslutning for Samarbejde (herefter benævnt »ESS«) skal medregnes i fuldt omfang ved beregningen af sagsøgerens pensionsrettigheder i henhold til fællesskabsordningen, som om han havde været tjenestemand ved Kommissionen; for det andet statueres, at sagsøgeren har ret til den forhøjelse, der følger af artikel 5, første afsnit, i bilag VIII til tjenestemandsvedtægten; for det tredje annulleres Kommissionens afgørelse, hvorved den fastlagde de pensionsgivende tjenesteår under fællesskabsordningen, som sagsøgeren har ret til ved overførsel af de i Generali Belgium optjente pensionsrettigheder efter hans tjenesteperiode i ESS, og hvorved den afslog at tilskrive sagsøgeren for-

højelsen i henhold til artikel 5, første afsnit, i bilag VIII til vedtægten; og endelig at Kommissionens stiltiende afvisning af hans klage af 21. december 1988 annulleres.

- 2 Ved særskilt processkrift, indgået til Domstolens Justitskontor den 28. juli 1989, har Kommissionen i medfør af artikel 91, stk. 1, i Domstolens procesreglement, som med de nødvendige ændringer finder anvendelse ved Retten, rejst en formalitetsindsigelse og begæret, at Retten tager stilling hertil uden at indlede behandlingen af hovedsagen.
- 3 Sagsøgeren, der er født den 2. juni 1925, var ansat ved ESS fra den 16. juli 1966 til 31. december 1987. Den 1. januar 1988, dvs. i en alder af toogtres og et halvt år, blev han udnævnt til tjenestemand i Kommissionen i medfør af Rådets forordning (Euratom, EKSF, EØF) nr. 3018/87 af 5. oktober 1987 om indførelse af særlige overgangsbestemmelser vedrørende ansættelse af oversøisk personale ved Den Europæiske Sammenslutning for Samarbejde som tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (EFT L 286, s. 1).
- 4 Fra den 1. januar 1971 til 31. december 1987 blev sagsøgerens pensionsbidrag betalt til forsikringsselskabet Generali Belgium. Den 26. marts 1988 anmodede sagsøgeren Kommissionen om at undersøge mulighederne for at få overført de derved optjente pensionsrettigheder til Fællesskabets pensionsordning i medfør af artikel 11, stk. 2, i tjenestemandsvedtægtens bilag VIII.
- 5 Efter en første brevveksling sendte chefen for den særlige tjenestegren »Pensionsoverførsler« (herefter benævnt »chefen for Overførselsafdelingen«) sagsøgeren en skrivelse af 6. juni 1988, hvori han gav ham en række administrative oplysninger og meddelte ham foreløbigt, hvilket dog senere skulle bekræftes, at overførslen af hans sammenlagte pensionsopsparring i Generali Belgium i princippet gav ham ret til 9 år, 3 måneder og 17 dage som pensionsgivende tjenestear under fællesskabsordningen, dog forudsat at Kommissionen og selskabet indgik aftale om en sådan overførsel.

- 6 Efter en anden brevveksling mellem sagsøgeren og denne tjenestemand ved Kommissionen tilsendte sidstnævnte R. Teissonnière en skrivelse af 27. juli 1988 med følgende indhold: Først underretter han sagsøgeren om, at der er indgået en aftale om overførsel af pensionsrettigheder mellem Kommissionen og Generali Belgium. For det andet bekræfter han, at overførslen af den i selskabet optjente pensionsopsparing som pensionsgivende tjenesteår under fællesskabsordningen udgør 9 år, 3 måneder og 17 dage. Han oplyser for det tredje, at ESS for perioden den 1. juli 1966 til 31. december 1970 direkte havde betalt sagsøgeren en ydelse som bidrag til alderspension, hvilken periode derfor ikke kan give ret til yderligere pensionsgivende tjenesteår under fællesskabsordningen. For det fjerde imødegik han sagsøgerens argument, som denne havde fremført i telefaks af 21. juni 1988, om, at lighedsprincippet var tilsidesat, idet han understregede de forskelle, der var mellem sagsøgerens situation og den tjenstemands situation, som sagsøgeren havde henvist til. Forskellene bestod bl.a. i den pågældende tjenstemands alder og lønklasse, og at sagsøgeren, der først efter at være fyldt 60 år var indtrådt i De Europæiske Fællesskabers tjeneste, ikke som tjenstemanden havde ret til den forhøjelse, som var fastsat i artikel 5, første afsnit, i bilag VIII til tjenstemandsvedtægten.

- 7 Den foreløbige karakter af skrivelser af 27. juli 1988 fremgik af tre betragtninger: »jeg skal snarest tilsende Dem et officielt forslag til overførsel«, »jeg har bedt Generali om en kopi af Deres forsikringsattest... for at kontrollere det beløb, som kan overføres i slutningen af december 1988«; »jeg skal dog henlede Deres opmærksomhed på, at de fremsendte pensionsberegninger er vejledende og kræver en senere bekræftelse«.

- 8 Den 19. august 1988 sendte Kommissionen sagsøgeren Generali Belgiums pensionsopgørelse af 31. december 1987. Som svar på denne skrivelse sendte sagsøgeren chefen for Overførselsafdelingen et brev af 24. august 1988, hvori han tilkendegiver følgende: »Jeg er ikke interesseret i en overførsel til Kommissionen og ønsker mine pensionsrettigheder udbetalt fra Generali Belgium«.

- 9 Den 8. september 1988 sendte chefen for Overførselsafdelingen sagsøgeren en skrivelse, hvori han tager til efterretning, at sagsøgeren ikke ønsker en overførsel af pensionsrettighederne til fællesskabsordningen, og meddeler, at sagen er afsluttet.
- 10 Den 10. november 1988 sendte sagsøgeren en skrivelse til generaldirektøren for Kommissionens Generaldirektorat VIII (Udvikling), som han er ansat under, hvori han gør opmærksom på »det urimelige resultat, som tjenestemandsansættelsen fører til i hans tilfælde med hensyn til pensionsberegningen«. Han anfører herved, at han som 65-årig vil modtage en månedlig pension fra Kommissionen, som efter hans opfattelse er alt for lille.
- 11 Den 9. december 1988 svarede generaldirektøren for Generaldirektoratet for Udvikling sagsøgeren, at Kommissionen for det første må følge vedtægtens regler om overførsel af pensionsrettigheder til fællesskabsordningen, for det andet, at forskelle mellem forskellige grupper af tjenestemænd på dette område beror på anvendelsen af flere parametre, og for det tredje, at det af sagsøgeren angivne pensionsbeløb kun svarer til 2 år og 6 måneder som tjenestemand i Kommissionen, idet sagsøgeren for den forudgående periode råder over den kapital, som er akkumuleret under den pensionsordning, som ESS tilbyder sine ansatte.
- 12 På denne baggrund indgav sagsøgeren en klage, som blev registreret i Kommissionens Generalsekretariat den 21. december 1988. Han anmoder heri om en ændring af beregningen for overførslen af hans pensionsrettigheder fra Generali Belgium til Fællesskabets pensionsordning samt ret til forhøjelsen i artikel 5, første afsnit, i vedtægtens bilag VIII. I klagen, hvori sagsøgeren udtrykkeligt henviser til den ovenfor nævnte skrivelse af 27. juli 1988, gør han i det væsentligste gældende, at de oplysninger, han har modtaget fra Kommissionens tjenestegrene, ikke er tilstrækkelige til at give ham klar besked om overførslen af pensionsrettigheder, at han var i god tro, at han ved behandlingen af sagen er blevet diskrimineret i forhold til de øvrige ansatte ved ESS, og at han ud fra rimelighedsbetragtninger må gives en særlig dispensation fra de almindelige regler om overførelse af pensionsrettigheder til Fællesskabets pensionsordning.

- 13 På dette grundlag anlagde R. Teissonnière denne sag, hvori Kommissionen har rejst en formalitetsindsigelse. Ved kendelse af 15. november 1989 har Domstolen henvist sagen til Retten.
- 14 Kommissionen støtter sin formalitetsindsigelse på følgende to forhold: på den ene side gør den gældende, at den anfægtede afgørelse, dvs. skrivelsen af 27. juli 1988, ikke kan anses for en retsakt, der indeholder et klagepunkt imod sagsøgeren, fordi skrivelsen bekræfter institutionens tidligere skrivelser og er forberedende i forhold til den afgørelse, som skulle træffes, men som ikke kunne træffes som følge af sagsøgerens meddelelse om, at han havde til hensigt at få fastsat sine pensionsrettigheder ved Generali Belgium. På den anden side anfører Kommissionen, at klagen ikke er indgivet inden for fristen på 3 måneder i vedtægtens artikel 90, stk. 2, hvorfor den er for sent indgivet og derfor skal afvises.
- 15 Sagsøgeren anfører indledningsvis, at Kommissionens formalitetsindsigelse kun omfatter den første påstand, dvs. overførslen af hans pensionsrettigheder i Generali Belgium til Fællesskabets pensionsordning, men ikke den anden påstand om at få tilkendt retten til den forhøjelse, der følger af artikel 5 i vedtægtens bilag VIII. Han gør dernæst gældende, at Kommissionens argumentation er selvmodsigende, eftersom den anser sin skrivelse af 27. juli 1988 både som vejledende, forberedende og bekræftende; ifølge sagsøgerens opfattelse er der nødvendigvis tale om en bebyrdende retsakt, når det drejer sig om pensionsrettigheder, hvorfor det er af ringe betydning, om der er truffet en afgørelse forud for klagen. Med hensyn til hans anmodning om at få fastsat pensionsrettighederne ved Generali Belgium, er dette alene en foreløbig løsning, idet artikel 11, stk. 2, i vedtægtens bilag VIII ikke forbyder overførelse af pensionsrettigheder til Fællesskabets pensionsordning, når den pågældende tjenestemand har fået pensionsbeløbet udbetalt; endelig anfører sagsøgeren, at under alle omstændigheder kan skrivelsen af 27. juli 1988 ikke anses for det tidspunkt, fra hvilket fristen i vedtægtens artikel 90, stk. 2, løber, idet der må tages hensyn til hans mulighed for sagsanlæg og sagens særlige baggrund, som karakteriseres ved, at sagsøgeren opholdt sig langt borte, og at spørgsmålet om pensionsrettigheder er meget indviklet, samt til arbejdspresset i de kompetente tjenestegrene i Kommissionen.
- 16 I henhold til Domstolens procesreglements artikel 91, stk. 3, som med de nødvendige ændringer finder anvendelse ved Retten, forhandles der, når der er fremsat begæring efter stk. 1, mundtligt, medmindre Retten træffer anden afgørelse. Ret-

ten finder imidlertid, at denne sag er tilstrækkeligt oplyst til, at der træffes afgørelse om formalitetsspørgsmålet, uden at der indledes mundtlig forhandling.

- 17 Det konstateres indledningsvis, at i medfør af vedtægtens artikel 91, stk. 1, kan Retten afgøre enhver tvist om lovligheden af en retsakt, der indeholder et klagepunkt imod en person, som er omfattet af vedtægten. I henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 2, er en retsakt, der indeholder et klagepunkt, enten en af ansættelsesmyndigheden truffen afgørelse, eller dennes undladelse af at træffe en i vedtægten foreskrevet foranstaltning. Ifølge vedtægtens artikel 91, stk. 2, kan en klage kun antages til påkendelse ved Retten, når der for ansættelsesmyndigheden i forvejen er indbragt en klage over den bebyrdende retsakt, og når klagen har været genstand for en udtrykkelig eller stiltiende afvisning. Først når der er meddelt afslag på tjenstemandens anmodning — hvilket i mangel af svar fra administrationen anses at foreligge, når der er forløbet fire måneder — kan tjenstemanden inden for en ny frist på tre måneder indgive klage til ansættelsesmyndigheden, jfr. artikel 90, stk. 2 (Domstolens dom af 14. februar 1989, Bossi/Kommissionen, sag 346/87, Sml. 1989, s. 303; Domstolens kendelse af 4. juni 1987, G. P. mod Det Økonomiske og Sociale Udvalg, sag 14/86, Sml. s. 2409).
- 18 På baggrund af disse principper må Kommissionens anbringender til støtte for dens formalitetsindsigelse undersøges.

Ingen retsakt, der indeholder et klagepunkt

- 19 Indledningsvis bemærkes i modsætning til det af Kommissionen anførte, at selv om det er korrekt, at pensionsrettigheder før pensioneringen, der er en uvis fremtidig begivenhed, er potentielle rettigheder, der daglig forøges, er det ikke desto mindre klart, at en forvaltningsakt, hvorefter en bestemt beskæftigelsesperiode ikke kan medregnes ved beregningen af pensionsgivende tjenesteår, eller hvorved der gives afslag på forhøjelsen i artikel 5 i vedtægtens bilag VIII, umiddelbart og direkte griber ind i den pågældendes retsstilling, selv om forvaltningsakten først senere skal gennemføres. Tjenstemanden har derfor en retlig interesse, der allerede kan danne grundlag for et søgsmål mod den pågældende retsakt (Domstolens dom af 1. februar 1979, Fausta Deshormes, sag 17/78, Sml. s. 189).

- 20 Det skal dernæst bemærkes, at selv om den retsakt, som sagsøgeren har til hensigt at anfægte, ikke præcist er angivet, *er der klart tale om* den ovenfor nævnte skrivelse af 27. juli 1988 fra chefen for Kommissionens »Overførselsafdeling«, hvilket fremgår af følgende: Skrivelsen nævnes udtrykkeligt i klagen af 21. december 1988; den er også principalt omtalt i stævningen, som den i øvrigt er vedlagt som bilag i henhold til artikel 19 i tjenstemandsvedtægten og artikel 37, stk. 4, i Domstolens procesreglement, som med de nødvendige ændringer finder anvendelse ved Retten; som svar på Kommissionens anbringender i forbindelse med formalitetsindsigelsen, hvilken principielt ikke er bestridt, anfører sagsøgeren endelig kun, at skrivelsen ikke kan udgøre det tidspunkt, fra hvilket fristen på tre måneder i vedtægtens artikel 90, stk. 2, løber, men angiver ikke nogen anden retsakt, som han vil anfægte, hvilket er i strid med Domstolens faste praksis om, at såvel beskyttelsen af forsvaret som af tredjemands rettigheder er til hinder for antagelsen af en klage, som ikke nævner, hvilke akter der hævdes at indeholde klagepunkter imod sagsøgeren (jfr. bl.a. Domstolens dom af 28. maj 1970, Lacroix/ Kommissionen, sag 30/68, Sml. 1970, s. 57).
- 21 Ifølge Domstolens faste praksis (bl.a. dom af 14. juli 1981, Maschetti/Kommissionen, sag 145/80, Sml. s. 1975) kan en tjenestemand som et led i en sammenhængende drøftelse først med rette anse en udveksling af synspunkter for en endelig stillingtagen fra administrationens side, når han modtager en skrivelse fra denne, der indeholder en begrundelse for den pågældende stillingtagen. Først på dette tidspunkt påhviler det ham at indbringe en klage inden for de i vedtægten fastsatte frister. Det følger i øvrigt også af Domstolens faste praksis (jfr. bl.a. nævnte dom af 1. februar 1979, Deshormes/Kommissionen), at en sag ikke kan antages til realitetsbehandling, når den er rettet mod en akt til forberedelse af en senere afgørelse, herunder en akt som falder ind under gruppen af administrative oplysninger, fordi den henviser til en senere afgørelse eller ikke stammer fra ansættelsesmyndigheden, som det kræves ifølge vedtægten for at kunne være en afgørelse.
- 22 Det fremgår klart af den foreliggende sag, at skrivelsen af 27. juli 1988, som er rettet til sagsøgeren og underskrevet efter bemyndigelse fra chefen for Kommissionens »Overførselsafdeling« — uden at der skal tages stilling til, om ansættelsesmyndigheden er underskriver — ikke er en afgørelse: for det første får sagsøgeren at vide, at han snarest vil få fremsendt et officielt forslag til overførsel, for det andet at denne afgørelse afventer modtagelsen af en kopi af en forsikringsattest fra Generali Belgium og endelig, at de fremsendte pensionsberegninger er vejledende og kræver en senere bekræftelse. Det fremgår klart af sagen, at denne sidste udtalelse fra Kommissionen vedrører pensionsberegningerne for sagsøgeren i deres hel-

hed, dvs. såvel overførslen af tidligere optjente pensionsrettigheder som forhøjelsen i henhold til artikel 5 i vedtægtens bilag VIII. Følgelig er sagsøgerens klage, som blev registreret den 21. december 1988, ikke rettet mod retsakt, som indeholder et klagepunkt imod ham, hvorfor den ikke kan antages til realitetsbehandling.

- 23 Det skal endvidere bemærkes, at efter at Kommissionen havde modtaget sagsøgerens skrivelse af 24. august 1988, hvori han meddelte, at han ikke længere ønskede sine pensionsrettigheder overført til Fællesskabets pensionsordning, og hvori han anmodede om fastsættelse af sine pensionsrettigheder ved Generali Belgium, var Kommissionen ikke forpligtet til at træffe afgørelse om sagsøgerens oprindelige anmodning af 24. marts 1988, som han trak tilbage ved den ovenfor nævnte skrivelse af 24. august 1988. Kommissionen var derfor beføjet til at tage sagsøgerens afgørelse til efterretning og afslutte sagen om overførsel efter at have sendt sit notat til ESS.

Klagen for sent indgivet

- 24 Det fremgår af den foreliggende sag, herunder selve klagen, sagsøgerens skrivelse af 24. august 1988 og den omstændighed, at sagsøgeren ikke har bestridt Kommissionens anbringender herom, at sagsøgeren havde kendskab til skrivelserne af 27. juli 1988, som han ikke har bestridt, Kommissionen sendte ham via telefax, og som han modtog samme dag eller senest i begyndelsen af august 1988.
- 25 Selv om man antager, at den ovenfor nævnte skrivelse af 27. juli 1988 er en bebyrdende retsakt, hvilket ikke er tilfældet, er klagen, der blev registreret den 21. december 1988, under alle omstændigheder for sent indgivet, hvorfor sagen ikke kan antages til realitetsbehandling.
- 26 I denne henseende fremgår det af Domstolens faste praksis (jfr. bl.a. Domstolens dom af 12. juli 1984, Moussis/Kommissionen, sag 227/83, Sml. s. 3133), at de i tjenstemandsvedtægtens artikler 90 og 91 fastsatte klage- og søgsmålsfrister er

præceptive og ikke kan fraviges af parterne eller Domstolen, da de har til formål at tilvejebringe klarhed og retssikkerhed.

- 27 Derfor er sagsøgerens anbringender i relation til formalitetsindsigelsen, dvs. anbringendet om, at han bør have søgsmålsadgang, at han som udstationeret i Afrika havde yderligere vanskeligheder ved at diskutere sin situation med Kommissionen, at spørgsmålet om pensionsrettigheder er meget indviklet, at Kommissionens tjenestegrene, som beskæftiger sig med beregning af pensionsrettigheder, havde et meget stort arbejdspress, ikke relevante for sagen og kan ikke føre til at fravige de præceptive frister i vedtægtens artikler 90 og 91.
- 28 Det følger af ovenstående, at sagen bør afvises.

Sagens omkostninger

- 29 Ifølge Domstolens procesreglements artikel 69, stk. 2, som med de nødvendige ændringer finder anvendelse ved Retten, dømmes den part, der taber sagen, til at afholde sagens omkostninger. I henhold til reglementets artikel 70 bærer institutionerne imidlertid selv de udgifter, de har afholdt i sager anlagt af ansatte ved Fællesskaberne.

Af disse grunde

bestemmer

RET TEN (Femte Afdeling)

1) Sagen afvises.

2) Hver part bærer sine omkostninger.

Luxembourg den 14. december 1989.

H. Jung
Justitssekretær

H. Kirschner
Formand for Femte Afdeling